

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	22 ก.ค. 2555	22	7777	5

๖
Song of
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๔

แคว้นบ้านธิชมโบราณสถาน

“กู๋เฮื่อง-กู๋ปาลาน”

อำเภอ

บ้านธิ ได้ชื่อว่าเป็นถิ่นที่อยู่ของคนไตลื้อที่อพยพมาจาก
เมืองสิบสองปันนาในจีนเมื่อราวสองร้อยปีก่อน ปัจจุบันวิถี
ชีวิตอันดั้งเดิมของคนไตลื้อยังสามารถพบเห็นได้จากชุมชน

ต่าง ๆ อันได้แก่ภาษาพูด รวมถึงศิลปวัฒนธรรมโบราณสถานที่เป็น
เอกลักษณ์ของชาวไตลื้อ ได้แก่ “เจดีย์กู๋เฮื่อง”

“กู๋เฮื่อง” เป็นเจดีย์ขนาดเล็ก ที่เป็นศิลปะแบบล้านนา มีรูปทรง
เป็นแบบลายปูนปั้น ประดับตามเหลี่ยมมุมของตัวกู๋ ลักษณะตัวกู๋เป็น
รูปทรง 4 เหลี่ยม ทั้ง 4 ด้าน มีซุ้มโขง เหนือซุ้มลายปูนปั้นประดับลาย
เกวาล์ยวิจิตรสวยงามมาก ในซุ้มด้านบนมีลายปูนปั้นประดับเป็นลายที่
แตกต่างกันด้านที่หันไปทางทิศตะวันออกเป็น
รูปเสมาธรรมจักร ซึ่งจะมีซุ้มโถงเข้าไปในตัว
สถาปัตยกรรม สันนิษฐานว่าคงจะเป็นที่
ประดิษฐานพระพุทธรูปมาก่อน

กู๋เฮื่อง เป็นเจดีย์ทรงมณฑปก่อด้วยอิฐ
สอหิน ฉาบปูน มีขนาดเล็ก รูปทรงสี่เหลี่ยม

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 22 ก.ค. 2555	ปีที่ 22	ฉบับที่ 7777	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

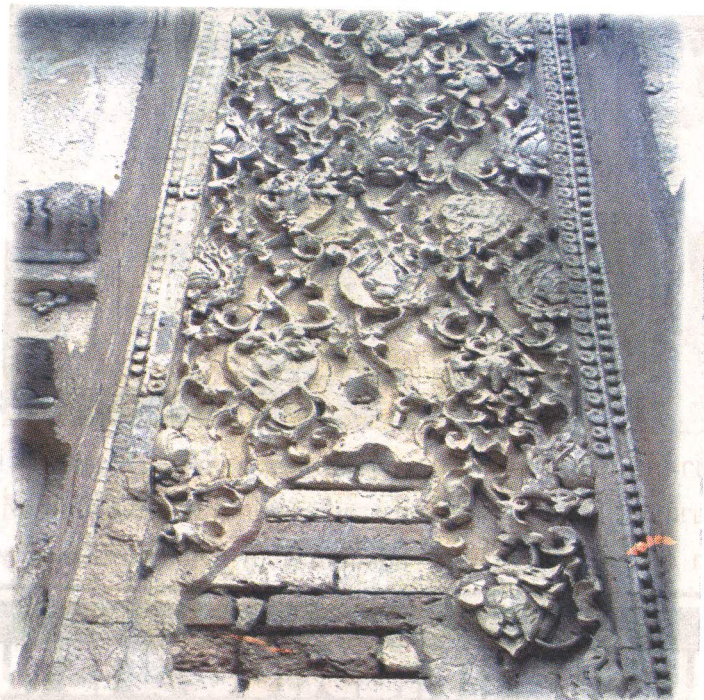
ตั้งฐานถึงยอด เรือนธาตุที่เป็นมุกติดผนังหันหน้าไปทางทิศตะวันออก
ซึ่งเจาะเป็นช่องประตูทางเข้า มีการประดับลวดลายปูนปั้นตามส่วนต่าง ๆ
ของ มณฑป ส่วนฐานของ มณฑปเป็นชั้นบัวหงาย ส่วนเรือนธาตุชั้น
ล่างเป็นชั้นบัวลูกแก้วอกไก่ประดับด้วยลวดลายลูกประคำเป็นแถวยาว
ในกรอบเส้นลวดในส่วนลายประดับกาบล่าง (ชั้นเชิงล่าง) ประจำยาม
อกและกบบน (บัวคอเสื้อ) ประดับที่มุมผนังย่อมุม ทำเป็นกรอบเส้น
หยักรูปสามเหลี่ยม ภายในประดับด้วยลวดลายดอกไม้ ใบไม้ ลาย
ประดับกรอบซุ้มจะนำเป็นซุ้มโค้ง มีหยักแหลมกบบลายซุ้มโค้งออก
กรอบซุ้มประดับลวดลายดอกไม้ ใบไม้ อยู่ภายในแนวลูกประคำเส้นลวด
ที่ทำเป็นกรอบทั้งด้านบนและด้านล่าง

หน้าบานของซุ้มจะนำทำเป็นลวดลายต่าง ๆ ได้แก่ ทิศตะวันออก

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	22 ก.ค. 2555	22	1777	5

ออก ทำเป็นลายธรรมจักร และเป็นซุ้มโค้ง
เข้าไปด้านใน สันนิษฐานว่าเป็นที่ประดิษฐาน
พระพุทธรูปมาก่อน ทิศเหนือ ประดับด้วย
ลายรูปนกกุ้งในแผ่นวงกลมล้อมรอบด้วยลาย
ลูกประคำเส้นลวดและลายใบไม้ ทิศใต้ เป็น
ลวดลายรูปม้าในแผ่นวงกลมโดยรอบ มีร่อง
รอยคล้ายกับลวดลายประดับหน้าบันทิศเหนือ
ลายปูนปั้นที่ประดับที่ “กุเอื้อง” มี
ลักษณะคล้ายกับลายปูนปั้นที่ประดับที่วัดเจ็ด

ยอดหรือวัดบุพพาราม จ.เชียงใหม่ ซึ่งก็พอจะสันนิษฐาน และยืนยันได้ว่า
โบราณสถานแห่งนี้คงจะเป็นศิลปกรรมแบบล้านนาร่วมสมัยเดียวกับ
“เจดีย์วัดเจ็ดยอด”

โบราณสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของอำเภอบ้านธิ ที่เก่าแก่ไม่
แพ้กุเอื้องคือ “กุपालาน” ตั้งอยู่ในบริเวณวัดกุपालาน หมู่ที่ 8 บ้าน
ศรีดอนชัย ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน สันนิษฐานว่าได้
สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 19 - 20 เป็นโบราณสถาน ที่ได้รับการขึ้น
ทะเบียนเป็นโบราณสถาน ระยะห่างจากตัวเมืองลำพูนถึงกุपालาน
ประมาณ 22 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอบ้านธิ 5 กิโลเมตร มีโบราณ
สถานสำคัญเก่าแก่ก่ออาคารทรงมณฑป (กุ) เป็นอิฐฉาบปูน ฐานชั้น
แรกเป็นฐานหน้ากระดานสี่เหลี่ยม ถัดไปเป็นฐานบัวลูกแก้วอกไก่ มี

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

00111

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 22 ก.ค. 2555	ปีที่ 22	ฉบับที่ 7777	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	21 ก.ค. 2555	22	๖๖๖	5

ประติมากรรมปูนปั้น ประดับด้วยผนังอาคารอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม ต่อมาภายหลังมีผู้มาสร้างเป็นวัดขึ้นมาใหม่ คือ วัดกุปาลาน

ลายปูนปั้น กุปาลาน นี้มีลักษณะคล้ายกับลายปูนปั้นที่เจดีย์วัดเจ็ดยอด ในจังหวัดเชียงใหม่ จึงยืนยันได้ว่าโบราณสถานในเขตอำเภอบ้านธิ เป็นศิลปกรรมแบบล้านนาร่วมสมัยกับ เจดีย์วัดเจ็ดยอด

“เจดีย์กุเอื้อง - กุปาลาน” นับได้ว่าเป็นโบราณสถานที่มีความคุณค่าและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรล้านนาในยุคเริ่มแรก ที่คนรุ่นหลัง ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอันยิ่ง โดยเฉพาะคนในพื้นที่ที่มีความสนใจเกี่ยวกับในด้านโบราณสถาน ศิลปกรรมแบบล้านนา

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th